

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 c pentru fie-care publicare.

Sibiu, 28 Octombrie 1885.

Sunt feliurite interesele particularilor nemaghiari din Ardeal, și ele totdeauna sunt considerate de cătră organele administrative.

Cu interesele particularilor merg paralel interesele rasei domnitore, și acestea se grupează pelângă idea de stat unguresc, de care în timpul din urmă s'a legat și esistența statului.

Organismul chemat a închea toate elementele în direcțiunea croită de presa maghiară este reuniunea de maghiarisare cu centrul în Cluș, ale cărei ramificări se întind preste întreg Ardealul.

Am vădut, că se comit fărădelegi strigătoare la ceru, și ele se comit în interesul particularilor.

Am vădut, că pe căi piezișe se exploatează bunăcredința românilor pacinici și îndelung răbdători pentru scopuri lăaturalnice, cum este bună-oară instituirea de scoale unguresci, așa numite scoale comunale, al căror scop nu este educațiunea, nu instrucțiunea, ci desbrăcarea tinerelor odrasle din firea lor lăsată de Dumnezeu, maghiarisarea cu iuteala fulgerului.

Poporul nostru este răbduriu și până acuma a avut fiduția în ocărnuire, căci el era, este și va mai fi poate încă de credința, că așa voiesce împăratul.

N'a avut până acuma convingerea, că pe căi piezișe se lucră pentru totala lui ruinare.

S'a constituit în Cluș reuniunea pentru maghiarisarea tuturor sufletelor din Ardeal.

Abusurile de până acuma se pot considera ca flori în pălărie pe lângă cele ce trebuie să urmeze în interesul scopurilor urmărite de această reuniune.

Dacă s'a făcut abus până acuma de încrederea românului, de bună seamă se va face de aci înainte.

Reuniunea de maghiarisare din Cluș a fost împinată de cătră români cu indignațiunea ce o merită o instituțiune cu tendențe demoralisătoare. Ne aducem aminte de adunarea generală a comitatului Sibiu față cu circulara acestei reuniuni de a sprigini comitatele tendențele urmărite de ea. S'a stigmatizat atunci procedura celor din Cluș, accentuându-se, că chemarea ei este a demoralisa. S'a dis: suntem destul de deranjați prin comitate, pentru ce un nou factor în această direcțiune.

Astăzi stăm față cu fapte implinite.

Într'un moment de slăbiciune națională unele comitate au luat concludul, ca să arunce dare asupra cetățenilor nemaghiari, și banii storși pe această cale să-i trimită la reuniunea din Cluș, care va sci căuta cum să ne puie pedecă în desvoltarea noastră națională.

Pretutindinea sunt instituiți amploiați, cari nu cunosc limba poporului.

Nu ne mai este permis să credem, că amploiații nu vor face abus de încrederea blândului nostru popor, nu, mai ales când vedem, că abusurile în această direcțiune se consideră de merite veritabile pe altariul patriotismului modern.

Singurii oameni chemați a fi sentinela poporului nostru, preoții și învățătorii sunt terorizați și ei unii trupesce, alții sufleteșce, unii sunt trași prin temnițe pentru învinuirea de sumuțări contra statului, altora li se pune în vedere împărțășirea lor din ajutoriul merit odinioară pentru preoțimea noastră, și noi vedem, că demoralisarea pe calea aceasta câștigă teren chiar și la preoți, dela cari cu drept cuvânt s'ar aștepta mai multă țarie de suflet.

Între asemenea împregiurări presa română trebuie să strige, e chemată tocmai ea să arete adeverata stare de lucruri și prăpastia, spre care suntem împinși.

Acî este încordarea dintre noi și presa maghiară, și aci este și deosebirea dintre noi și presa maghiară.

În nebulia lor cei dela presa maghiară voiesc să sigileze toate nebuniile lor prin coroană sau casa domnitore, de aceea ei la toată ocașiunea pun în gura împăratului cuvinte acomodate a zdrobi în noi credința despre părinteasca îngrijire a împăratului față cu toți supușii sei.

S'a făcut mare svon în primăvara trecută cu unele cuvinte puse în gura monarhului nostru cu ocașiunea denumirei lui Szász Béla de episcop al districtului Dunărea de jos.

S'a mistificat lucrul, ca și când suprema îngrijire a monarhului ar fi rezultatele maghiarisării.

Aceeași tactică se observă acuma din incidentul închiderei espoșiunii din Budapesta față cu fiitorul nostru monarh.

Tendențele de a scoate din inima românului credința în dreptatea împăratului poate fi principala chemare a presei unguresci din Ardeal, însă cumcă realitate odată aceste tendențe, ele vor rezolvî definitiv cestiunea Ardealului, aceasta este convingerea noastră.

Spre aceasta ne împinge presa maghiară, spre aceasta demoralisarea observată prin comitate, spre aceasta reuniunea de maghiarisare cu toate filialele ei.

Cine crede că este bine așa, urmeze-și calea apucată în numele Domnului.

Noi suntem de credință, că în direcțiunea apucată numai la prăpastie ajungem și prin aceasta espri-

măm convingerea tuturor românilor de pe fața pământului.

Revista politică.

Telegramele mai proaspete ne aduc senzaționala scire, că țarul Rusiei a șters pe principele Bulgariei din lista armatei rusesci. Principele Alecsandru era major de suită a țarului și proprietariul unui regiment rusesc.

Mare senzațiune a produs pretutindinea această draconică măsură a țarului.

Într'adevăr, că purtarea Rusiei este o problemă, pe care pân' acum nimeni nu o poate găci. Toată lumea scie, că Rusia a plămădit aspirațiunile de independență națională a Bulgarilor. Preliminariile dela San-Stefano au fost opera generalului Ignatieff, cel mai panslavist dintre toți Panslaviiștii, frate de cruce cu Scobeleff, devenit renumit prin toastul cu apă rece.

Congresul din Berlin a pus stavilă realizării programului politic prezentat de generalul Ignatieff în toamna anului 1877, a pus o stavilă oare-care și a satorit o arangiere în peninsula balcanică, care purta în sine simburile putregiunii.

Revoluția dela 18 Septembrie este ediția preliminară dela San-Stefano, și lucru de mirat tocmai Rusia vine și insultă personal pre principele de Battenberg, și încă într'un mod neobicinuit până acum intră statele civilisate.

Purtarea Rusiei este enigmă tocmai acuma în fața conferenței din Constantinopol. Se crede că această măsură tiranică are intențiunea a face imposibil pe principele Alecsandru, care în timpul din urmă și-a lăpădat cărjele rusesci și umblă pe propriile sale picioare.

Unirea bulgarilor sub sceptorul principelui Alecsandru fără epitropia Rusiei este păcat strigător la ceru, este imposibilitate. De aici se esplică brutalitatea Rusiei.

Espulsarea Jidanilor din România.

„Voința Națională” scire cu datul de 25 Octombrie în această cestiune un al doilea articol, pe care pentru însemnătatea lui, îl reproducem în întregul lui cuprins.

Revenim astăzi asupra espulsării evreilor.

Un număr de 11 evrei, toți directori de țiare, au fost espulsați preste graniță. Foile opoșiției au făcut numai ceva mișcare spre o protestare, care însă n'a avut urmări mai pronunțate.

FOIȚA.

Căderea lui Mihai Viteazul.

(Conferință ținută în sala Ateneului în ziua de 18 Octombrie de d. A. D. Xenopol în folosul loteriei Ateneului.)

Munții ce apar la orizon au totdeauna un farmec deosebit asupra privirilor noastre. Ori cât de frumos ar fi peisajul ce se întinde la poalele lor, ochiul nostru, după o rătăcire pe pajiștele inverđite, se înalță earăș în sus cătră piscurile lor, atras de neînvinșa lor mândrețe.

Așa se întâmplă și în orizoanele timpului; în istoria cercetările timpurilor posterioare se îndreaptă în totdeauna cu mai mare stăruință cătră acele figuri mărețe, cari apar din timp în timp în privazul cel negru al vremurilor trecute.

Dintre domnii însemnați ai țerilor române mai nici unul n'a atras atât de des peana începătoarei noastre istoriografii, ca figura dramatică a lui Mihai Viteazul. Și cu drept cuvânt; căci în scurta și viforoasa lui domnie el a realizat măcar pentru un moment o țintă măreață, căci din faptele și greșelele sale putem astăzi încă trage învățături folositoare.

Mihai Viteazul a cădut jertfă mărețelor sale concepțiuni. S'a bănuit adese ori — că el în-

cercase a aduce la îndeplinire niște planuri, ce întreceau puterile și mijloacele sale și că această disproporție între ceea ce voia și ceea ce putea, fusese pricina hotărâtoare a căderii sale. Noi credem a fi descoperit o altă esplicațiune a prăbușirii atât de repede a uriașei clădiri încercată de densusul și lămurirea acestui nou punct de vedere va fi obiectul prelecțiunii din astă seară.

I.

Mihai Viteazul a cădut nu în lupta lui cu turcii, pe cari din potrivă a dus-o la cea mai strălucită isbândă, făcând pe turci să recunoască în el un om de valoare, pe care îl prețuiau și admirau și pe care neputându-l supune, căutau la sfârșit să-l atragă în partea lor. Căderea lui a provenit din politica întreprinsă de el cu țerile transcarpatine.

Se scie că Sigismund Batori, cel mai nestatornic dintre principii, se hotărî să se lepede de domnia Ardealului și să treacă această țară împăratului Germaniei Rudolf.

Mihai Viteazul își dete toate silințele a împiedeca această schimbare de stăpân în țara vecină, întru cât un principe de talia lui, pe care îl putea conduce cum îi plăcea, să fie înlocuit de un puternic împărat. Neputând însă zădărnici cestiunea, el caută să intre în bune legături cu noul seu vecin, care la rëndul seu era interesat a nu-și înstrăina simpatiile unui om ca Mihai, care dăduse doveđi de

ceea ce putea în crâncenile sale lupte cu turcii și de brațul căruia împăratul avea nevoie neapărată în răsboiul ce-l purta chiar atunci contra împărăției otomane. Mihai încheie deci cu Rudolf un tratat, prin care se recunoscea de vasalul acestuia, primind în schimb dela împăratul făgăduința sprijinului seu cu armată și mai ales cu bani contra dușmanului comun. De abia însă se închiegase legătura între sfântul imperiu roman și domnul Munteniei, că Sigismund Batori, căindu-se de tocmeala săvârșită, prin care își vënduse coroana „pentru un blid de linte”, se întoarse înapoi în Transilvania, și luând earăș în stăpânire scaunul acestei țeri, se satură de a doua oară de domnie și trece Ardealul în mâinile fratelui seu Andrei Batori, cardinal din Polonia, un devotat prietin al turcilor.

De îndată ce aceste împrejurări se desfășurară în Ardeal, lui Mihai i se străfulgeră prin minte planul, care de acum înainte îi va frământa fără încetare măreața lui gândire, anume de a scoate pe Andrei Batori din domnia Ardealului și de a supune această țară propriei sale autorități. El putea să facă aceasta cu atât mai ușor, cu cât rēsturnând pe Andrei Batori, el putea să treacă drept făcând slujbe suzeranului seu, împăratul Germaniei, și să se folosească de însuș ajutoarele date de densusul, spre a-și realiza ascunsul seu gând. Planul era dibaci și face onoare concepțiunii politice a lui Mihai Vi-

Simțământul general al poporului și opinia publică au aprobat acest act energie al guvernului, ca patriotic și nepărat pentru menținerea demnității și prestigiului țării.

Deciziunea de espulsiune este nemotivată. Motivele însă ce au împins pe guvern a lua această măsură sunt cunoscute mai mult sau mai puțin de toată lumea.

Evreii dela noi împărțându-și ei curentul general al țării se adăpără și parte din ei cu luminile civilizației, și deci era firesc lucru, ca să tindă a-și apăra drepturile lor prin presă. Civilizația însă nu îndepărtă de ei firea lor cea înăscută, anume de a dobândi pozițiunile cele mai bune prin cea mai puțină muncă posibilă, și în loc de a face din țările lor niște izvoare de lumină pentru coreligionarii lor, ei întocmiră din ele niște organe de incriminare și de acuzare pentru poporul românesc.

Nu numai actele guvernului erau criticate, dar până și legile votate de corpurile legiuitoare, de reprezentanții națiunii, prin urmare de poporul român, în sînul căruia trăiesc, cele stigă și se îmbogățesc, nu erau apărate de criticele lor cele mai nerespectuoase.

Evreii nu se sfiau de a numi legile noastre, cum este de exemplu legea bursei, a comerțului ambulant și altele, legi barbare și neomenești, insultând astfel națiunea, ai cărei reprezentanți dăduseră naștere acelor măsuri.

Guvernul, fără îndoială, că poate fi criticat pentru actele sale; tot atât de sigur este însă, că altul poate fi tonul în care și poate permite un român a se rosti asupra acelor acte și altul acela, ce poate fi învoit unui străin, a cărui existență este mai la urma urmelor tolerată în țară, dar care nu are alte drepturi în Statul nostru, decât acele ce voim noi a i le conferi.

Străinii deci, deși dîșii se pot plînge contra actelor ce-i lovesc, trebuie totuși să întrebuințeze un limbaj politic și cuvințos față cu guvernul țării în care trăiesc, căci ori-ce cerere a lor este o rugăminte și tonul rugămintei nu poate fi nici odată acel al amenințării.

Citească cine-va diariul „Fraternitatea“ și se va convinge ușor despre necuviința, cu care acest diar era redactat, despre cuvintele insultătoare ce cuprindea pe fiecare, în cânt adeseori și se suia sîngele în obraz, când vedeai injuriile și batjocurile aduse de niște venetici în această țară la adresa organelor celor mai înalte de încredere ale ei. Pare că-ți era rușine de a mai fi român, când luai vre-o gazetă jidovească în mîni. Legile noastre cele atât de liberale față cu presa și mai mult încă decât legile, principiile, de cari guvernul liberal a hotărît să nu se îndepărteze, asigurau nepedepsirea acelor pamfletari, cari își permiteau de a insulta pe români, guvernul lor, întocmirile și așezămintele lor în însăși țara acestora. Păharul era plin și trebuia să se verse. Această devărsare a fost provocată prin uneltirile evreilor îndreptate către străini, în scopul de a dobândi tot mai multe drepturi în România.

Seim încă dela tratatul de Berlin cum evreii din țară au agitat la străini spre a face să se modifice articolul 7 din Constituție în un sens favorabil evreilor. România, avînd atunci de dobândit recunoșterea neatîrnării sale, fu nevoită să cedeze presiunii făcută asupra-i de puterile semnatarile ale tratatului și făcînd la modificarea celui articol. Sensul însă, în care s'a făcut această modificare și care impune evreilor, ce voiesc a dobândi împămîntenirea, oare-cari condițiuni de capacitate și moralitate, pe cari marea lor majoritate nu le pot îndeplini, trebuie să nemulțamească pe cei mai mulți din ei. Dîșii ar vrea să li se deschidă d'a gata porțile în această țară, pe care străbunii nostri au menținut-o prin vărsarea sîngelui lor celui mai scump, pentru a căreia păstrare le-a tremurat inima într-atîtea rînduri; să între deodată în cetățenia ei, și să aibă dreptul de a dispune de soarta ei, fără a fi jertfit pentru

teazul, care de obicei în ochii istoricilor noștri trece numai drept un mare căpitan, eară un slab politic. Mihai Viteazul avea însă de circumvenit o putere, care dăduse până atunci de circvî indistent de fineță și destoinicie diplomatică și precum el voia să înșele pe Austria, astfel și Austria voia să-l înșele pe dîșul. Din documentele cele noi, numeroase și interesante asupra acestei memorabile domnii, se vede că împăratul german nu respinse de loc propunerile lui Mihai de a cucerii Transilvania pentru el; dar că împăratul avea de gând a se sluji numai de Mihai ca de un instrument, pentru a repune pe Andrei Batori, și apoi a-i mulțami frumos și a-l trimite earăș înapoi preste munții de unde venise.

Se încinge deci o luptă diplomatică din cele mai interesante între împăratul Germaniei și domnul român, în care ambii căutau să se repună unul pe altul, fără a-și părăsi însă nici unul ajutorul celualt. Mihai avea nevoie de împăratul pentru a-l sprijini în îndeplinirea planurilor sale și împăratul avea nevoie de Mihai pentru a fi apărat în contra polonilor și a creștinarilor lor, toate prietenele ascunse ale Porții, cu care Rudolf se afla în război.

Cît timp acele scopuri ale celor doi protivnici erau încă departe de îndeplinirea lor, relațiunile dintre Mihai și împăratul rămăseră prietenoase; de îndată însă ce unul începă a simți că este, erta-

dîșna nici un ban din punga lor umplută din sudorile ei, nici o picătură din sîngele lor îngrășat pe bogatele sale ogoare și să se despăgubească astfel de vechea lor patrie, percută cu mii de ani în urmă din cauza nedestoiniciei lor, prin un nou pămînt al făgăduinței așternut la poalele Carpaților. Vîdînd că românii le dispută cu energie intrarea în cetatea drepturilor lor, că cern cu deamănuntul pe tot evreul ce se înfățișează cu cererea pentru cetățenie, s'au hotărît iarăș a merge la străini spre a impune din nou românii o modificare a articolului 7 în sensul unei depline libertăți a evreilor de a împărtăși cu românii beneficiul pozițiunii lor. Prima încercare se făcu de câte-va luni în urmă de către o deputațiune a evreilor din Londra, către marchisul de Salisbury, cari, prin sfruntate neadevăruri asupra poziției evreilor în România căutară să misce opinia publică engleză în favoarea coreligionarilor lor din România. Se spunea între altele în acel pamflet, că în România evreii ar fi împedcați de a exercita profesiunea de medici, ingineri, arhitecți, și ceea ce era mai nostim și aceea de comerțianți!!

Fiind-că acuma se pregătea întrunirea unei conferințe la Constantinople, evreii se gîndiră iarăș să vină și aici cu jalbe în proșap în contra românilor, cari au îndrăzneală a nu lăsa pe evrei să-i gâtuie în propria lor țară.

Pentru a pregăti o manifestare cât de împunătoare alianța israelită trimise în București pe d. Armand Levy, care, luînd gazdă la redacția „Românului“, începă de aci a unelti contra poporului românesc și pregătea formarea unei protestațiuni întinse de îndreptat la conferința din Constantinopol.

Uitaseră evreii un singur lucru, că România nu se mai află acum în pozițiunea în care o găsise congresul dela Berlin. Nu mai este o țară ce are de dobândit drepturi, ci una ce are de apărat și de făcut să se respecte o pozițiune și niște drepturi câștigate prin eroismul adevăraților sei copii, hotărîtă a nu permite nimenui să-i, bată joc de aceste drepturi și cu atât mai puțin unor oameni, cari cred că maxima lor favorită: ubi bene, ibi patria, o vor putea-o realiza mai ales pe malurile Dunării inferioare.

Aceste uneltiri nedemne, ca unele ce caută a dobândi drepturi, nu într muncă onestă, ci prin intrigi meschine, au fost însă dejucate de agerimea guvernului, care a zdrobit puii de șarpe încă de pe când erau în ou, trimițînd preste granița întreaga familie a gazetarilor evrei.

Varietăți.

* Sîmbătă în 26 a l. c. s'a promovat întru protopresbiter al tractului Dees dl Teodor Herman administratorul de până acum al parohiei centrale din Dees; ear clericul absolut Gavriil Cârlig de presbiter al parohiei Someș-sat (protopresbiteratul Clușului).

* Aflăm că alegerea de protopresbiter al tractului Avrighului s'a efectuat ieri. Resultatul e, că pîrintele administrator ppresbiter al Ioan Cîndea a întrunit 40, ear diaconul ceremonial dl Nicolau Borzea 30 de voturi.

* (Himen.) Dl Nicolau Gliga cleric absolut al arhidiecesei noastre își va serba cununia în 10/22 Novembre a. c. cudșoara Aurelia Popescu în biserica gr or. din Ripa de sus.

* (Serata Sodalilor.) Sîmbătă seara s'a ținut reprezentațiunea teatrală împreună cu joc a reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Se țice, că de când există această reuniune, ea n'a întrunit așa un public numeros din toate păturile societății, ca cu această ocaziune.

ți-mi espresia comună, dar care caracterizează de minune situația, tras pe sfoară de celalalt, buna înțelegere ce domnea între dîșii începă a se strica. Astfel Mihai nu așteptă ordinul împăratului pentru a trece preste munți și pe când germanii reflexivi și greu de hotărît, discutau și cumpăneau la Viena, românul, strănepotul vrednic al poporului ce se închinase numai la fapta îndeplinită, cădea ca un fulger asupra lui Andrei Batori; îl sfărâmă la Schellenberg lângă Sibiu, și curînd după aceea vărsă niște lacrimi de ocaziune la vederea cardinalului adus pe o tîpsie înaintea învingătorului.

Această grăbire a lui Mihai Viteazul trezi neîncrederea politicilor dela Viena și de acum înainte ținta lor de căpetenie va fi de a spiona pe Mihai, dacă nu cumva vrea să se împatroneze în Transilvania, după-cum rostesc documentele. Mihai, luîndu-și curînd după aceea titlul de guvernator al Transilvaniei și cucerind apoi și Moldova, deastădată călcînd un ordin espres al împăratului, arătă cătră acesta o independență de lucrare, care făcea să sporească necontenit bănuielile curții din Viena. Pe de altă parte, Mihai înțelesese din deosebite convorbiri avute cu comisarii împărătesci și din corespondența sa, chiar dela început amară și ascuțită, ținută cu Basta, că împăratul avea de gând să-l scoată din Transilvania, de îndată ce aceasta s'ar putea face fără pericol pentru starea Germa-

Inteligența română din loc s'a prezentat în număr complet; burgezimea noastră puțină câtă este d'aici și jur, împreună cu mulți oameni din popor formau parterul îndesat.

În loge am vîdut și pe Esc. Sa Dl arhiepiscop și mitropolit, pe Ill. Sa Dl archimandrit Popea și alte no'abilități.

Ceea ce privește însăși reprezentația, ar fi un lucru fără de scop, a o lua la o aspră recenziune.

Silința, pe care au arătat-o sodalii români de a da înainte și a dovedi că trăiesc, trebuie să o apremăm și să le dăm încurajare.

Avînd aceste considerațiuni, putem țice în genere că reprezentația a succedut.

Mama Balașa a fost mult aplaudată, căci ** în această rolă a jucat cu rutina și simțul unui actor probat.

Barbu lăutariul, Caliopi, Kir Manole și Sava au plăcut mult publicului, care ținut într'o continuă ilaritate, aplauda mereu.

Călușeriul și bătuta au fost jucate de opt tineri sodali cu destulă precizie și destul gust. La dorința publicului unele figuri au trebuit să fie repetate.

După serată a urmat jocul, care după cum auzim a durat cu multă vioiciune până n' revărsatul țărilor.

Resultatul material se țice că a fost strălucit.

Înceind cu acestea darea noastră de seamă, gratulăm tinerilor noștri industriași și le poftim din inimă să progreseze pe calea apucată, căci până când vor lucra tot cu zel pentru înaintarea lor proprie, nu vor putea fi lipsiți de sprijinul moral și material al inteligenței române, care urmărește cu atât interes tendințele de a forma o clasă de mijloc între ea și popor.

O mică observațiune să ne fie permisă. Când vom vedea că tinerii noștri industriași în loc de reprezentațiune teatrală ni se vor presenta cu elaborate despre perfecționarea lor în specialitatea lor, și despre paralela între ei și lumea culturală, care prin industria înaintată coplescesc piețele noastre, când vom vedea pre tinerii noștri aprofundîndu se fiecare în meseria sa, atunci vom aplauda și mai din inimă noi cesti dela „Telegraful Român.“

* (Petrecere cu joc.) Reuniunea de cîntări de aici „Tipografia“ va arangia Sîmbătă 2/14 Novembre, o petrecere cu joc în sale dela „Împăratul Roman,“ la care va contribui capela militară dela regimentul 82.

Începutul la 8 oare.

Entrée pentru bărbați 80 cr. pentru femei 40 cr. de persoană. Logea mare 2 fl., cea mică 1 fl.

Bilete se pot scoate Joi și Vineri dela 3—6 la librăria Ios. Drotleff, strada Cisnădiei 23, la G. A. Gross, Piața mare 27, și seara la casă.

— În 17/29 Octobre a. c. s'au petrecut la repausul etern rămășițele mortuare a în Domnul adormitului econom și cantor a bisericii gr. or. din Șoimușul român Matei Voilean, pre carele l jellesc: întristata-i soție, 2 fii, 3 fete.

Deamnă de amintire este trecerea din viață a de mulți regretatului decedat pentru viețuirea lui morală religioasă, servind în toată viața sa fatigiosă de model consătenilor, precum și pentru modul cumpătat a chivernisirei casei sale, în urma căreia i-u fost cu puțință, ca pe lângă o diligență, cruțare și

Relațiunile în aparență prietenoase încă, eraa în fond cele mai încordate și lupta nu trebuia să întărească a isbucni acolo, unde până acum domnise prietenia și vorbele dulci.

Revoluția ungarilor contra domniei lui Mihai, determină pe germani a se pronunța fațăș contra lui Mihai și această luptă, antăi cinstită și pe față se sfîrșesc prin asasinatul mișelesc din câmpia dela Turda.

Această scurtă schițare a faptelor de căpetenie, cari alcătuiesc actele dramei pline de mișcare și de interes a domniei eroului român, erau necesare pentru înțelegerea analizei cauzelor, cari esplică, pentru-ce Mihai a trebuit să cadă victima planurilor sale.

Noi credem, că dacă Mihai a căzut, aceasta nu a fost datorită nedibăciei sale politice esteriore. Dacă aș putea să urmăresc cu Domnia-Voastră pas cu pas acțiunea politică a lui Mihai Viteazul, care una prin firile rețelei sale pe papa de la Roma cu țarul Moscoviților, pe patriarhul din Alecsandria cu regele Svediei, a-ți vedea, că Mihai Viteazul este aproape tot atât de bun politic, ca și genial căpitan. În rusmat politica lui esteriore țindea a spăria pe Turci prin Germani și pe Germani prin Turci, a-și croi întru aceste două puteri un stat al seu, care să înghiță în el nu numai Ardealul și Moldova, dar și mîndrul regat polon, să se întință cu alte cu-

stăruință de fer — sacrificând sănătate și până fierul din urmă pentru instrucțiunea mai înaltă a fiilor și educațiunea cuviincioasă a fetelor resp. a familiei sale — se-și vadă în parte până ce a fost în viață realizată dorința inimii sale nobile, carea i-a fost meta năsuințelor sale ostenitoare.

Trecerea din viață a astorfel de veterani și virtuoși părinți de familie ne impresionează cu atât mai dureros, căci cu durere trebuie să vedem, cum un fatalism de rău augur a cuprins generațiunea presentă, ce are de consecință rara frecventare a scoalelor medii și mai înalte de cătră tinerii nostri și mulți și dintr'aceștia alunecă și sucumb sub greutatea situațiunei de astăzi.

Timpurile de bună aducere aminte a absolutismului nemțesc — când pentru mulțimea studenților români la institutele de cultură a compatrioților trebuiau făcute clase paralele, prin uneltirile egoistice a patronilor ideei de stat curat maghiar au trecut . . . făcând loc pasiunilor erei „Kulturęyletului, cu scopurile sale tendențioase.

Memoria reposatului fie în veci binecuvântată!

* (Cas de moarte). În 22 Octobre a. c. pe la 3 oare p. m. s'au petrecut la mormânt unul dintre fruntașii comunei Săcel episcopul Euthimie Macra, carele a servit acestei comune ca jurat, collector de contribuția reg., jude și în fine ca ctitor al S. biserici din loc.

În calitatea sa de angajat comunal a dovedit reposatul o purtare bună și morală; — eară ca ctitor s'a arătat de primul fondator al scoalei și bisericei noastre de aici prin dăruirea a două pământuri și a unei grădini, pe care astăzi se află zidită scoala bisericei greco-orientale.

Ceremonia s'a săvârșit sub pontificarea Părintelui protopresbiter al tractului cu asistința a patru preoți. Din recunoștință față de reposatul dl protopresbiter a rostit o cuvântare funebrelă pe deplin potrivită.

* (Postal). Se află mai multe stațiuni pentru adiunții postali pe clasa a II. din districtul direcțiunei postale din Sibiu. Condițiuni: 200 fl. cauțiune. Emolumente: 500 fl. salariu și 100 fl. bani de cuartir.

În sensul articolului de lege II. din 1873 pot concura suboficieri militari provăduți cu certificat despre această aptitudine a lor, asemenea și espeditori de postă, cari au servit mai mulți ani în această calitate.

Suplicele se se trimită în termin de 6 săptămâni la direcțiunea de postă în Sibiu.

Asemenea sunt vacante mai multe posturi de suboficiali la postă cu cauțiune de 200 fl. și 400 fl. ca salariu anual, 60 fl. relet de cuartir, 30 fl. pentru haine; apoi mai multe posturi pentru servitori la postă cu cauțiune de 100 fl., salariu 300 fl., 60 fl. bani de cuartir și costumul în natură.

Suplicele instruite conform articolului de lege II. din 1873 sunt a se trimite în termin de 6 săptămâni la direcțiunea de postă în Sibiu.

— Cu 1 Novembre s'a deschis oficiu de postă în „Puszt a Szt. Király“ comitatul Turda-Arieș și stă în comunicație de 4 ori pe săptămână cu oficiul de postă din Turda.

Va espeda epistole francate și recomandate, asemenea asignațiuni până la 300 fl.

vinte dela marea Baltică, până la marea Neagră. Tot ce se putea face în politica exterioară, Mihai a făcut-o și nu credem să se poată găsi o singură greșală marcantă în conducerea relațiunilor sale cu imperiile vecine.

Și Mihai Viteazul avea sorții cei mai minunați de a isbuti, tocmai prin acest sistem de a îngrozi pe dușmanii sei unul prin altul. Ambii îi căutau alianța, îi trimiteau presenturi de preț și se temeau de a și atrage cumplita sa mânie. Mai ales după cucerirea Moldovei, Mihai era așa de puternic, încât ar fi putut dicta el condițiile rivalilor sei, când, ceea-ce nu puteau face două mari împărății, o mână de unguri răsculați aduseră ușor la îndeplinire. Mihai era anume foarte tare în poziția sa esterioură, dar foarte slab în cea din năuntru. Reaua conducere a politicei interne, nu a acelei esterne a pricinuit căderea lui și de aceea va trebui să aruncăm o ochire asupra modului seu de administrație și mai ales asupra modului, cum înțelegea el să se conducă față cu masa poporului român.

II

Mihai fu un domnitor răsboinic în toată puterea cuvântului. De la suirea lui în scaun până la moartea lui, el nu se odichni o singură dată în patul seu, și când chiar corpul seu gusta repaosul, mintea lui croia necontentit nouă planuri de isbândă. În zadar căuta o partidă de boieri să mai stăvilească această

* (Atentatul contra lui Freycinet.)

În săptămâna trecută ministrul de esterne al Franței a fost în mare pericol. Un om a pușcat contra lui. Individul, care a tras cu revolverul asupra trăsorii lui Freycinet, se numesce Petre Mariotti, e născut în Omeria (Corsica), are 50 de ani. Stăpâna casii sale a observat, că e nu s'a întors acasă de Joi; ea a avisat poliția, care a făcut o perchisiție. Stăpâna casii a recunoscu fotografia lui Mariotti. A venit avocatul Lagnerre la tribunal. Mariotti i-a spus îndată încet numde, refuzând însă a l spune judeului de instrucție dar acesta strigă deodată: „Scim deja tot, Mariotti!“ — „Dacă scifi, nu am ce ascunde“, răspuse Mariotti, care povesti apoi, că a lucrat la Canal de Suez în Port-Said, de unde s'a dus la Panama cu ficia sa în etate de 21 ani. Într'o noapte mai mulți lucrători au năvălit în locuința sa, l-au jefuit și i-au desonorat fata, ce a murit după 2 zile în urma maltratărilor. Mariotti plângea povestind. El luă un album, sevestrat dela densus, și arătă judecătorului fotografia ficei sale dîcînd: „Iată sêrmana copilă; așa e că a fost frumoasă? Au desonorat-o au omorit-o și acum nu vor să o resbune; eu cer dreptul meu, dar nu or să se me asculte; toți m'au gonit și ruinat. Mai întors în Franța; am cerut din nou dreptate, în șert. M'am luptat cu mizeria. După ce am fost sevituriu la Agenția Havas, m'am bolnăvit și m'au dî în spital. După însănătoșarea mea n'aveam ocupație; făceam ce puteam, dar fără ca să uit ținta d'ami resbuna fata. Îuse ce poate un nefericit fără ban fără protecțiune: M'am plâns mai de multe ori la min'eriul de externe! „(Mariotti recunoasce însuși, că aceste plângeri s'au făcut sub ministeriul trecut.) „Așu nu mi a rămas alt ceva de făcut, decât senzație; i m'au avut de gând să ucid pe Freycinet; nici nu-l cunoșam. Dacă vream să-l ucid, l-ași fi nimerit sigur; ar tras în jos, ca să fiu arestat, să atrag atenția asupra mea și a causei mele.“ Toate astea le a spus Mariotti cu un ton sincer; dacă se vor confirma, el va fi liberat. Insuși Freycinet a făcut demersuri pentru l și a cerut lămuriri dela Lesseps. Secretarul societății Canalului de Suez își aduce aminte, că odinică se vorbise mult de Mariotti și fiică-sa. Mariotti ar fi cerut dreptate; mai întâi s a adresat la guvernul din Columbia, apoi la Compania Lesseps, ca înse nu putea fi răspunđătoare pentru crimele r lucrători ai sub-antreprenorilor. Lesseps a dî „Mi aduc aminte de părintele desperat, dar cu tî bună-voința n'am putut face nimic.“

După un nou interogatoriu chipul orții fetei nu e bine lămurit; în locuința lui Mariotti s'au găsit scrisori fără importanță. El a fost dus earăș în arestul dela Mazas.

Mariotti a fost condus și la Pont de l'Anconcorde, unde a trebuit să arete comisiunii judici, cum a tras cu revolverul asupra lui Freycinet. Lesseps mai spune, că fata lui Mariotti n'a fost răpită, ci de bună voia ei s'a îmbrăcat în haine bășcesci și a plecat cu lucrătorii. Fata avea o purt cam liberă; ea n'a murit din cauza maltratării, ci în urma unui leac, ce i-au dat Chinezii spre a mîci consecințele unei vieți cam destrăbălate. S'a făcut atunci o cercetare, care a încetat mai târziu. Deci Mariotti n'are nimic să se plângă nici contra vreunei companii, nici contra ministeriului.

pornire răsboinică a domnului lor; înzadar a chiar și soția lui Stanca, rugându-l în genunchi să părăsească cucerirea Transilvaniei, în care instaurarea ei de femei îi prevestea nenorocirea. Mihai, de puterea fatală a destinului, rămâne surd la aceste prevestiri și pășese înainte pe calea înzărnată lui de soartă.

Pentru a duce însă atâtea răsboaie, cu Turcii, Tătarii, Moldovenii, Polonii, Ungurii și Nemții, trebuia armate. De unde și forma Mihai Viteazului oștirile sale — iată tema interesantă, care ne destăinuie în mare parte pricina căderii finale domnului român.

Armata lui Mihai era în marea ei majoritate compusă din mercenari, soldați streini plătiți cu leafă și puși sub conducerea unor căpitani, parte ei însă străini precum Király Albert, Baba Novac, George Mako, parte români, precum frații Buzesci sau Banul Mihalcea. Oștirea lui română era redusă numai la câte-va corpuri de călăreți. *)

*) Bălcescu descrie astfel alcătuirea oastei lui Mihai Viteazul în lupta de lângă Sibiu: „In stînga lui puse pe Baba Novac, vestit general pe acele vremuri, cu cătanele și haiducii sei; la dreapta era călăreimea sêrbească, o ceată de cazaci și alta de moldoveni. La centru erau ungurii avînd cap mai mare pe George Mako, iar capii cohortelor erau Francisc Lugasi, Dumitru cel Mare, George Horwath, Mihail Gyulai, Lupul Noac și alții car

Convocare.

Membrii „Despărțemintului VI“ al asociațiunei transilvane, precum și toți aceia, cari se interesează de înaintarea scopului asociațiunei noastre, sunt invitați a se întruni în adunarea generală, ce va avea loc în opidul Deva, la 21 Novembre 1885 st. n. a. c. la 10 oare a. m. în localitățile casinei române. Deva, la 9 Novembre 1885.

Francisc Hosszu Longin,
actuarius.

Ioan Papiu,
direc.

Conspectul operațiunilor institutului de credit și de economii „Albina“ în luna Octobre 1885.

Intrate.	fl.	cr.
Numerariu din 30 Septembrie 1885	52,163.44	
Depuneri	129,529.39	
Cambii rescumpărate	372,524.52	
împrumuturi ipotecare și alte împrumuturi	68,437.67	
Interese și provisiuni	21,884.48	
La fondul de pensiune	376.50	
Monetă vîndută	283,70.91	
Effecte	33,767.25	
Conturi curente	62,414.79	
Diverse	376.32	
Total fl.	769,845.27	

Esite.	fl.	cr.
Depuneri	158,483.74	
Cambii escomptate	388,272.36	
împrumuturi ipotecare și alte împrumuturi	48,720.60	
Interese pentru depuneri	1473.65	
Contribuțiuni și competențe	2335.03.	
Salarie și spese	2357.26	
Monetă cumpărată	18,148.05	
Conturi curente	19,334.84	
Diverse	880.78	
Cupoane de scrisuri fonciare	19,964.45	
Numerariu cu 31 Octobre 1885	37,874.51	
Total fl.	769,845.27	

Sibiu, 31 Octobre, 1885.

I. G. Ioan,
directeur executiv.

Ioșif Lissai,
comptabil.

Posta redacțiunei.

Domnului Ioan Cîndea, administrator protopresbiteral Avrig. Față cu atacurile îndreptate asupra dtale prin corespondența din numărul 113 al țiarului nostru, redacțiunea și a făcut rezervele sale.

În fața unor asemenea atacuri cel mai nimerit răspuns este tăcerea.

Loterie.

Sâmbătă în 7 Novembre.

Buda: 14 63 69 3 28

Bursa de Viena și Pesta.

Din 9 Novembre n. 1885.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	98.—	97.90
Renta ung. de hârtie	90.10	90.10
1 emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung.	97.20	97.—
împrumutul drumurilor de fer ung.	148.25	148.25
Sorți ungu ești cu premii	711.10	117.—
Galbin	5.94	5.93
Napoleon	9.95 1/2	9.95
100 marce nemțesti	61.55	61.55
London pe (poliță de trei luni)	125.35	125.15

Acești ostași străini nu ascultau deci de Mihai ca supușii sei, ci numai ca slugile sale, adecă până întru cât el îi plătea și-i mulțimea, și totdeauna curagiul și focul la luptă era condiționat de suma de bani oferită sau promisă. De aicea se esplică vecinica nevoie de bani, cu care Mihai Viteazul luptă în tot decursul domniei lui. Când nu avea bani cu ce să plătească armata, aceasta se rescula în contra lui, îl insulta și l făcea să sufere toate necasurile, fără a putea să-i pedepsească, deoarece el nu avea asupra ei altă autoritate, decât aceea pe care banul i o putea da. De aceea vedem pe Mihai erend în atâtea rënduri și cu atâtea stăruință bani elă împăratul Rudolf, care, vedînd însă cât de puțică seamă ținea Mihai de ordinele sale, restrîngea tot mai mult ajutoarele trimise lui Mihai, încât îl ținea pe acesta fără încetare, în poziție critică, față de sumă cu mărățele planuri, pe cari voia să le înlinescă.

(Va urma.)

Îndau batalioane sau companii. În dosul lor erau polonii sumă numeroasă de cazaci și călăreimea română. În sfârșit venia Mihai cu falanga sa, o trupă de secuși împreună cu boierii și milițiile lor. Raportul lui Malaspina asupra aceleși lupte din spune, că în armata lui Mihai erau și albanesi, unguri, cazaci, și valahi. Un alt raport a lui ad din 5 Aprilie 1600 arată, că Mihai ar avea în lui 24,000 de mercenari.

Nr. 295.

[1186] 2-3

EDICT.

Vasilie D. Orghidan din parohia Sf. Nicolae din Schei in Brasov, carele deja mai bine de 4 ani a parasit cu necredinta pe sofia sa legitima Maria V. Orghidan n. Badiioiu, se citeaza prin aceasta a se presenta inaintea subscrisului scaun protopresbiteral ca for matrimonial de I-ma instanta in restimp de 6 luni dela prima publicare in aceasta foaie, caci la din contra se va aduce sentinta de divortiu si in absenta sa.

Brasov, in 31 Septembrie 1885.

Scaunul protopresbiteral al tractului Brasovului I.

Ioan Petric, protopresbiter.

Ad Nr. 434 cons. 21, sc. pp. 1885.

EDICT. [1189] 1-3

Emilia Izsac nascuta Dimitrieviciu din Fabricul-Timisoarei, carea de mai multi ani a parasit cu necredinta pre legiutul ei barbat, Georgiu Izsac din Lugos, fara a se sci ubicatiunea ei, prin aceasta se citeaza, ca in termin de 6 luni, dela prima publicare a acestui edict, se se prezenteze inaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, caci la din contra, se va decide procesul incaminat in contra ei si in absenta ei.

Lugos, in 22 Octombrie 1885.

Scaunul protopresbiteral greco-or. rom. al Lugosului.

Nr. 282

[1187] 1-3

EDICT.

Ioana nasc. Candea gr. or. din Sebesul inferior, protopresb. Avrigului, care de 5 ani trecuti a parasit cu necredinta pe legiutul ei barbat Ioan Luca Stoia, asemenea gr. or. din Sebesul inferior si acum pribegesce in lume fara a se sci locul ubicatiunii ei, se citeaza prin aceasta a se prezenta inaintea subsemnatului oficiu protopresbiteral in termin de trei luni de zile dela publicarea acestui edict, caci la din contra procesul divortia intentat de barbatul ei, se va pertincta si decide si in absenta ei.

Avrig, 21 Octombrie 1885

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Avrigului ca for matrimonial de I. instanta.

Ioan Candea, adm. pot.

Subscrisul am onoar a me recomanda onoratului p. public roman cu legarea de carti brosure, protocoale etc., prompt solid cu cele mai moderate pretri. Sibiu, 4 Septembrie, 1885. Ioan Cratea, compacr. Strada Gușterii Nr. 17.

Nr. 408

[1188] 1-3

Anunțiu.

In sensul §. 124 al procedurii matrimoniale se notifică, cumcă Ana Cărpinișan din comuna Răhău s'a despărțit prin sentința Preavenerabilului Consistoriu archidiececan din 6

Septembrie 1882, Nr. 2741 B. de cătră pribegitul ei bărbat Haralampie Cărpinișan tot din Răhău.

Sebeș, in 25 Octombrie 1885.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Ioan Tipeiu, protopresb.

Împrumutul de losuri a cetății Barletta,

autorizat și garantat printr'un decret regal din a. 1870 pentru clădirea unui port nou.

Garante: - Acest imp umut oferă garanț de rangul prim, ca: 1. o hipo-tecă pe proprietățile orașului Barletta, în preț de 20 milioane fl.; 2. o hipotecă pe toate venitele ordinare și extraordinare; 3. un deposit de 350,000 de lire rentă anuală, până la amortisirea împrumutului.

F e-care obligațiune se poate replăti cu 100 de franci, adică 35 de franci ca câștig minimal și 65 pentru prețul de emisiune solvit. Astfel e garantat un câștig de 35 franci minim, care poate ajunge la maximul de 2 milioane.

Obligațiunile cetății Barletta oferă șanse de câștig cu deosebire pentru losuri mari, caci fiescare dintre ele, dacă ar fi câștigat odată sau mai de multe-ori, continuă de a avea valoare la toate tragerile următoare, și anume până la consumarea definitivă a împrumutului. Fiesce-care obligațiune poate deci câștiga 300 de losuri, în suma de 5 milioane.

Patru trageri pe an la 20 Februarie, - 20 Mai, - 20 August, - 20 Novembre,

cu 140 de mii de câștiguri în suma de

treizeci milioane

între cari diferite de 2 milioane, 1 milion, 500,000, 250,000, 100,000, 50,000, 20,000, etc.

Câștigurile se vor solvi în bani gata a doua și după trageri.

Prețul emisiunii. Obligațiunile originale definitive, provădute cu numele posesorului și cari participă la cele 160 de trageri, cu iscălitura municipalității din Barletta, și cu detașările necesare în limba germană, franceză și italiană, - se vënd pentru solviri în bani gata cu 65 franci = 32 fl. 50 cr. v. a. Aceste oblig ții se pot procura și pe credit cu 90 franci = 45 fl. v. a., începând cu o solvire de 10 franci = 5 fl. v. a., ea- restul de 80 franci = 40 fl. v. a., se poate plăti în 16 rate lunare de câte 5 franci = 2 fl. 50 cr. v. a., începând cu 1. Ianuarie 1886, în săptămâna primă a fie-cărei luni, pân' se amortisează suma Primitorii astorfel de obligații vor participa la toate tragerile de a' sus, precum și la toate cele urmânde asemenea și cu tot același drepturi, ca și când ar fi solvit întreg suma deodată; ei pot după bună voia lor să solvească înainte mai multe plătiri de încheiere.

Fiesce-care posesor de obligații, primesce ca premiu un los al loteriei de Antwerpen (Trageria la 25 Novembre), cu marele los

de franci 100,000

și alte 6000 losuri de fre: 50,000, 20,000 etc.

Nici în Italia și nici în Europa întreagă nu se găsește un alt împrumut de losuri, care s'ar putea asemăna cu cel din Barletta, caci ace ta e singur cu un număr așa colosal de mare de losuri, și cu atâtea și continue șanse de câștig; el este și cel mai bun pentru în modul cel mai neindios asiguratele garanțe posesorilor de obligații.

Subscripțiunea e deschisă până în 19 Novembre la banca: Croce freres de fu Marlo in Genua (Italia) Piața St. Georg Nr. 32.

Pentru po tul retur sunt de a se aclude 50 de centimi. Epistolele ajung la dest națiunea lor în 48 de oare. - Se deschide credit și sconto pentru clienți. - Trimiterea listelor de trageri urmează gratis. [1190] 1

Mersul trenurilor pe liniile orientae ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Iunie 1885.

Table with multiple columns showing train routes and schedules between Budapest, Predeal, Arad, Timisoara, Sibiu, and other locations. Includes columns for train types (omnibus, accelerated, etc.) and departure times.

Nota: Numerele cele grase inseamnă oarele de noapte.

Redactor provisoriu: Mateiu Voileanu.

Editura și tipariul tipografiei archidiececane